

NÉPZENE- ÉS NÉPIKULTÚRA-TANÁR SZAK

Gyakorlati vizsga követelménye és pontozása **érettségi utáni szakpáros képzés,** valamint **alapfokozat és szakképzettség (BA) birtokában szakpáros képzés** esetén (10 félév)

NÉPI HANGSZER FŐTÁRGYRA VONATKOZÓAN

1. Néprajz

A felvételiző ismerje a magyar néprajztudomány alapfogalmait, kutatási területeit, továbbá a Kárpát-medence néprajzi térképét (néprajzi tájak, népcsoportok), a paraszti társadalom tagozódását, a hagyományos falusi életmód legfőbb jellegzetességeit, a jeles napi szokásokat, a legfontosabb népköltészeti műfajokat, valamint a legfontosabb néprajzi kézikönyveket.

Kötelező irodalom:

- Balassa Iván – Ortutay Gyula: *Magyar néprajz*. Corvina Kiadó, Budapest, 1979
<http://mek.oszk.hu/02700/02789/html/index.html>
- Ortutay Gyula (főszerk.): *Magyar Néprajzi Lexikon* 1–5. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1977–1982 <http://mek.niif.hu/02100/02115/html/>
- Tátrai Zsuzsanna – Karácsony Molnár Erika: *Jeles napok, ünnepi szokások*. Jelenlévő múlt. Planétás Kiadó, Budapest, 1997.

Elérhető pontszám: 35

2. Kötelező népdalok

Az alább felsorolt 50 kötelező népdalból a bizottság által kiválasztott két népdal stílushű előadása. Az énekes bemutatást követően az elhangzott népdalok elemzése zenei, verstani, valamint tartalmi, funkcionális szempontból.

Kötelező dalok:

- Bodza Klára–Paksa Katalin: *Magyar Népi Énekiskola I.*: 29. 30. 31. 41. 46. 53. 54. 60. 66. 81. 83. 85. 93. 94. 97. 98. 101. 104. 108. 109. 111. 114. 115. 133. 152. 165.
- Bodza Klára–Paksa Katalin: *Magyar Népi Énekiskola II.*: 29. 51. 52. 91. 117. 129. 130. 132.
- Vargyas Lajos: *A magyarság népzeneje*: 004. 006. 009. 016. 057. 061. 115. 138. 164. 187. 213. 215. 239. 243. 262. 264.

Elérhető pontszám: 20

3. Népi hangszer

Az öt nagy népzenei dialektusterület (lásd: Sebő Ferenc: *Népzenei olvasókönyv* 38. oldal) zenei anyagából két, különböző stílusú és műfajú tételre tartalmazó összeállítás

bemutatása. (Megjegyzés: a kisebb területeken elterjedt hangszerek esetében – pl. tambura, tekerő, koboz stb. – a területi sajátosságoknak megfelelő két összeállítás az elvárás.)

A jelentkező mindkét összeállítást előadja. Az egyes összeállítások időtartama 4-5 perc. (Megjegyzés: amennyiben az összeállítás zenekari vagy hangszeres kíséretet igényel, úgy arról a felvételizőnek kell gondoskodnia.)

Ajánlott adatbázisok:

- A Hagyományok Háza honlapjáról elérhető adatbázisok:
<http://www.hagyomanyokhaza.hu>
- Az MTA BTK Zenetudományi Intézet honlapjáról elérhető online adatbázisok:
<http://db.zti.hu/>

Elérhető pontszám: 35

4. Általános népzenei műveltség

Informatív beszélgetés a jelentkező által bemutatott népdalokkal, valamint a hangszeres összeállításokkal kapcsolatban, különös tekintettel a népzene-elméleti és néprajzi tudnivalókra. Szempontok:

- népdalelemzés, stílus meghatározás Sebő Ferenc Népzenei olvasókönyvében közöltek szerint;
- a hangszeres összeállításokra vonatkozó alapvető néprajzi ismeretek (gyűjtés helye, ideje, előadók és gyűjtők).

Ajánlott irodalom:

- Pávai István: *Az erdélyi magyar népi tánczene*. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2012.
- Sárosi Bálint: *A hangszeres magyar népzenei hagyomány*. Balassi Kiadó, Budapest, 2008.
- Sárosi Bálint: *Hangszerek a magyar néphagyományban*. Jelenlévő múlt. Planétás Kiadó, Budapest, 1998.
- Virágvölgyi Márta – Pávai István (szerk.): *A magyar népi tánczene*. Jelenlévő múlt. Planétás Kiadó, Budapest, 2000.
- Sebő Ferenc: *Népzenei olvasókönyv*. Jelenlévő múlt. Planétás Kiadó, Budapest, 1997.

Elérhető pontszám: 10

A gyakorlati vizsgán maximum 100 pont szerezhető!

1. Néprajz

A felvételiző ismerje a magyar néprajztudomány alapfogalmait, kutatási területeit, továbbá a Kárpát-medence néprajzi térképét (néprajzi tájak, népcsoportok), a paraszti társadalom tagozódását, a hagyományos falusi életmód legfőbb jellegzetességeit, a jeles napi szokásokat, a legfontosabb népköltészeti műfajokat, valamint a legfontosabb néprajzi kézikönyveket.

Kötelező irodalom:

- Balassa Iván – Ortutay Gyula: *Magyar néprajz*. Corvina Kiadó, Budapest, 1979
<http://mek.oszk.hu/02700/02789/html/index.html>
- Ortutay Gyula (főszerk.): *Magyar Néprajzi Lexikon* 1–5. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1977–1982 <http://mek.niif.hu/02100/02115/html/>
- Tátrai Zsuzsanna – Karácsony Molnár Erika: *Jeles napok, ünnepi szokások. Jelenlévő múlt*. Planétás Kiadó, Budapest, 1997

Elérhető pontszám: 35

2. Népi hangszer

Az öt nagy népzenei dialektusterület valamelyikének zenei anyagából (lásd: Sebő Ferenc: *Népzenei olvasókönyv* 38. oldal), egy rövid hangszeres összeállítás (minimum 3 dallam) bemutatása a választott népi hangszeren.

Elérhető pontszám: 5

3. Népi ének

A) Kötelező népdalok

Az alább felsorolt 50 kötelező népdalból a bizottság által kiválasztott két népdal stílushű előadása. Az énekes bemutatást követően az elhangzott népdalok elemzése zenei, verstani, valamint tartalmi, funkcionális szempontból.

- Bodza Klára–Paksa Katalin: *Magyar Népi Énekiskola I.*: 29. 30. 31. 41. 46. 53. 54. 60. 66. 81. 83. 85. 93. 94. 97. 98. 101. 104. 108. 109. 111. 114. 115. 133. 152. 165.
- Bodza Klára–Paksa Katalin: *Magyar Népi Énekiskola II.*: 29. 51. 52. 91. 117. 129. 130. 132.
- Vargyas Lajos: *A magyarság népzeneje*: 004. 006. 009. 016. 057. 061. 115. 138. 164. 187. 213. 215. 239. 243. 262. 264.

Elérhető pontszám: 20

B) Saját felvételi anyag

- Két, különböző dialektusterületről választott ballada
 - A jelentkező a vizsgabizottság által választott balladát mutatja be (balladánként maximum 5 perc).
- A jeles napokhoz vagy az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó összeállítás bemutatása (maximum 4 perc).
- Két különböző stílusú és műfajú tételket tartalmazó összeállítás bemutatása.
 - A jelentkező mindkét összeállítást előadja.
 - Az egyes összeállítások időtartama maximum 4 perc.
 - Megjegyzés: az egyik összeállítás megszólalhat zenekari vagy hangszeres kísérettel is. Kíséretről a felvételizőnek kell gondoskodnia.

Ajánlott adatbázisok az énekes összeállítások elkészítéséhez:

- A Hagyományok Háza honlapjáról elérhető adatbázisok:
<https://hagyomanyokhaza.hu>
- Az MTA BTK Zenetudományi Intézet honlapjáról elérhető online adatbázisok:
<http://db.zti.hu>

Elérhető pontszám: 30

4. Általános népzenei műveltség

Informatív beszélgetés a jelentkező által bemutatott népdalokkal, valamint az elhangzott énekes összeállításokkal kapcsolatban, különös tekintettel a népzene-elméleti és néprajzi tudnivalókra. Szempontok:

- népdalelemzés, stílus meghatározás Sebő Ferenc Népzenei olvasókönyvében közöltek szerint;
- a dalok származására vonatkozó adatok (pl.: gyűjtés helye, ideje, előadók, gyűjtők).

Ajánlott irodalom:

- Dobszay László: *A magyar dal könyve*. Zeneműkiadó, Budapest, 1984.
- Kerényi György: *Magyar énekes népszokások*. Gondolat, Budapest, 1982.
- *Magyar népi énekiskola I–V*. Magyar Művelődési Intézet, Budapest, 1994–2010.
- *Magyar Népzenei Antológia*. Digitális összkiadás. Főszerk. Richter Pál. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont – FolkEurópa Kiadó, Budapest, 2013.
- Olsvai Imre: Zene. In: *A magyar folklór*. Szerk. Voigt Vilmos. Osiris Kiadó, Budapest, 1998. 505-540.
- Paksa Katalin: *A magyar népdal díszítése*. MTA Zenetudományi Intézet, Budapest, 1993.
- *Pátria. Magyar népzenei felvételek 1936–1963*. Szerk. Sebő Ferenc. Hagyományok Háza, Budapest, 2010.
- Vargyas Lajos: Zene a paraszti társadalom életében. In: Vargyas Lajos: *A magyarság népzeneje*. Planétás Kiadó, Budapest, 2002. 324–341.

Elérhető pontszám: 10

A gyakorlati vizsgán maximum 100 pont szerezhető!